

DANMARK BLEV MIT

– Er der to, der har det godt sammen, så er det os, siger Birthe og Kosti til hinanden med et lige så kærligt glimt i øjnene som på deres bryllupsdag for 47 år siden.

Tanken om sult og nød virker fjern med hjemmebagte boller og kringle på bordet. Men herren i det gammelrosa helårs-sommerhus i Marie-lyst får et vemodigt blik i øjnene, når han tænker på sin fattige finske barndom:

– Den sødlige stank af frosne kartofler på komfuret er brændt ind i min erindring. Bomber og drøn fra kanoner ligeså, for krigens grusomhed splittede min familie.

I dag er Kosti Tarvainen 69 år, dansk statsborger og har siden 1955 været gift med sin et år yngre ægtefælle, Birthe.

AF LEIF BREDEGAARD
Foto: Pia Burmølle Hansen og privat

Krigens rædsler mejlede sig ind i Kostis sind under barndommen i Finland. Mens der herskede frygt, sult og nød, blev han sendt hid og did for til sidst at finde sit livs lykke i Danmark.

Sammen har de fået tre sønner og er blevet bedsteforældre til syv børnebørn.

Kosti mindes en barndom, hvor hver dag var en kamp for at overleve. Hans fædreland, Finland, havde fra 1300-tallet været besat af Rusland og Sverige på skift og blev først i 1917 en selvstændig nation. 30. november 1939 brød endnu en krig mod russerne ud.

– Da var jeg fem år, og min far blev indkaldt som soldat. Han forsvandt ud af mit liv i det fattige arbejderhjem, hvor jeg voksede op som den næstyoungste af syv børn. Vi havde flyttet meget rundt

og boede, hvor der var arbejde. Til sidst slog vi os ned i byen Imatra i det sydøstlige Finland, hvor far arbejdede på et savværk.

Hele søskendeflokken sov i én stor seng, for der var småt med plads, og møbler havde familien næsten igen af.

– Indtil far blev soldat, var det ham, der klippede vores hår og forsålede alle skoene. Men mor sang for, når hun syntes, vi skulle synge glade sange for at glemme sulten.

Flugt og nød

Sulten glemmer Kosti aldrig.

– Maverne var

næsten altid tomme, og vi børn fik ikke kød. Den luksus var kun til dem, der arbejdede, men jeg vil altid huske det lykkelige blik i min mors øjne, når hun en sjælden gang kunne give mig et stykke rugbrød dypet i fedtet fra stegt flæsk. Det var en luksus, som overgik alt andet.

Krigen gjorde livet endnu sværere for Kosti og hans familie, som boede få kilometer fra den nuværende grænse til Rusland.

– I vinteren 1940 flygtede 350.000 mennesker fra Karelen i øst med deres ejendele læsset på gamle hestetrækvogne. Sovjet-

unionens soldater kom så tæt på vores by, at min mor, min lillesøster Saimi på fire år og jeg selv blev evakueret.

Fra frontområdet gik turen med jernbanen i godsvogne 300 kilometer nordover til byen Nokia. Kosti glemmer aldrig, at alle børn ved ankomsten fik et stykke legetøj.

– Jeg valgte en lille kaninfigur af gummi, som kunne give et pib, når jeg trykkede den på maven. Den var mit kæreste øje gennem hele barndommen.

Tre gange under krigen måtte flugten tages fra kampzonen derhjemme. Anden gang foregik det også i tog, men i så hård frost, at der blev sat små ovne op i vogne, som var forsynet med etagekøjer.

– Mange øverst oppe

PARADIS

døde af kulilteforgiftning. Jeg mistede min bedste legekammerat på den tur, men reddede selv livet, fordi mor fik os ned at ligge på gulvet i den kolde vogn. Min lillesøster og jeg slap med kighoste.

Hjemme igen plagede sulten på ny.

– Omkring os boede mange bønder, men de måtte ikke sælge madvarer til private, alt skulle afleveres til hæren. Selvom det var strengt forbudt, sendte mor i sin nød os børn ud på landet for at prøve at skaffe lidt mel og mælk.

– Vi gemte os i skovene og gik først hjem efter mørkets frembrud, hvis der havde været gevinst. I de år lærte jeg at løbe meget stærkt, for hvis vi var blevet forvekslet med russiske spioner, ville soldaterne have skudt

os ned på stedet.

Dejlige Danmark

Midt i al elendigheden tog Kostis mor i 1942 imod et tilbud om at få sine to yngste børn sendt ud af landet. Lillesøster Saimi kom til Sverige, og Kosti blev som otteårig sendt til Danmark.

– Det fremmede land føltes som et paradys, selvom det var besat. Jeg var så lettet over at være kommet væk fra krigszonen, og jeg kom til at bo hos et barnløst ægtepar på Falster.

– Min danske plejemor var født i Finland, så de sproglige problemer blev mindre end ventet, men det vare-

Haven i Marielyst er en fryd for øjnene. Kosti sætter en stor ære i at holde den veltrimmet på alle årstider.

Plejemor tager afsked med lille Kosti, som rejser tilbage til det krigsplagede Finland efter 16 måneders ophold i paradiset Danmark.

de kun kort tid, før jeg lærte at tale dansk. Det var skønt at opleve et liv uden angst og at kunne spise sig mæt hver eneste dag. Her fik jeg fint tøj, appelsiner og sodavand og kom på danseskole.

– Lykken varede i 16 måneder, indtil mor besluttede, at det var sikkert nok at vende hjem igen.

Moderen havde imidlertid forregnet sig, for russiske soldater indtog hjembyen, og tredje og sidste gang, Kosti ufrivilligt måtte forlade sit barn-doms hjem, var det med et fragtskib nordpå gennem Saimaasøen til Mikkeli. Alle sad skulder mod skulder i det tætpakkede lastrum, og over deres hoveder var lagt bjælker.

– På dem gik der heste og køer, som sendte afføring lige ned på os. Det var ubeskriveligt væmmeligt, men vi reddede livet på grund af dyrene, for

hvis piloterne i de russiske flyvemaskiner havde set, at der var mennesker om bord, ville skibet være blevet bombet.

Et nyt liv

Efter et halvt års indkvartering på en bondegård mistede Kostis mor sin forlighed. Det skete under en luftalarm, hvor hun søgte dækning i et hul ved vejkanthen, men faldt uheldigt og brækkede sit ene ben.

– Mor kom aldrig til læge, så hun blev meget dårligt gående indtil sin alt for tidlige død af en hjerneblødning i november 1946, i en alder af kun 49 år. Dengang var jeg 12 år.

Kostis far var i mellem-tiden vendt hjem fra krigen, men sønnen betragtede ham som en fremmed.

– Det var mor, der havde været livets holdpunkt for min lillesøster og mig. Jeg kendte næsten ikke

min far, som hurtigt fandt en yngre kvinde, og da de fik en datter, følte jeg mig frosset ud af min egen familie. Min stedmor var ondsksfuld, og far for svag til at sige fra.

– Jeg kunne ikke holde ud at være derhjemme, men det varede syv lange år, før det lykkedes mig at komme tilbage til Danmark. Efter konfirmationen arbejdede jeg på et savværk for at tjene til rejse og pas, jeg skrev et brev til min danske plejefamilie i Nykøbing Falster og satte igen fødderne på dansk jord i sommeren 1950. Da var jeg blevet en stor dreng på 16 år, fyldt med gode forventninger til livet, og de er i høj grad blevet indfriet.

Der gik kun en uges tid, før Kosti til en byfest mødte sin kommende kone, Birthe, og selvom hans danske gloser var gået i glemmebogen, talte de glimrende med hinanden ved at bruge hjerternes sprog.

Efter en årrække som chauffør og pedel tvang tre blodpropper Kosti til at sige farvel til arbejdslivet i en alder af kun 59 år. Siden har han gennemgået to bypassoperationer, men føler sig i hopla og nyder hver eneste dag i sit og Birthes private paradys. ■

4.000 DANSKE FINNEBØRN

Under Finlands krig med Sovjetunionen fra 1939 til 1944 blev omkring 76.000 finske børn evakueret til de skandinaviske lande. Til Danmark kom 4.000 børn, som blev fordelt hos plejefamilier over hele landet. Langt størsteparten vendte hjem til Finland, men cirka 10 procent valgte at blive i Danmark.